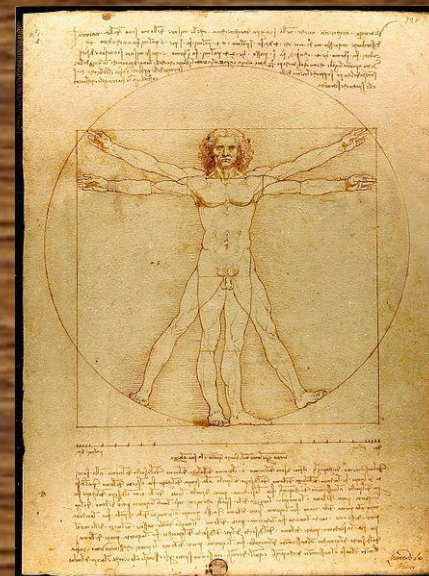

Беларускія землі ў часы Ранняга і Высокага Сярэднявечча

(V – XIII стст.)

Антычнасць

???

Новы час

**Сярэднявечч
а
V – XV стст.**

Сярэднявечча

- **ФЕАДАЛІЗМ** – грамадская сістэма, дзе сацыяльныя групы падзелены паводле адносінаў да асноўнага багацця – **зямлі**.
- **КАТАЛІЦЫЗМ** – **хрысціянства** (часцей – каталіцтва) з’яўляецца асноўным маркерам прыналежнасці да сярэднявечнага грамадства
- **КАРПАРАТЫВІЗМ** – падзел грамадства на замацаваныя сацыяльныя групы, або **карпарацыі** (станы (саслоўі), цэхі, рыцарскія і манаскія ордэны і г.д.).

Сярэднявечныя карпарацыі

- **Oratores** (“тыя, якія прамаўляюць”, “служаць словам”) – святары - **КЛЯШТАР**

+ у

Сярэднявечч
ы з’яўляецца
новая
карпарацыя –
месцічы -
ГОРАД

- **Bellatores** (“тыя, якія ваююць”, “служаць мечам”) – ваяры (дваране) - **ЗАМАК**

- **Laboratores** (“тыя, якія працуюць”) - **ВЁСКА**

THE ROMAN EMPIRE UNDER THE PRINCIPATE IN THE I - II CENTURIES

- - The territory of the Roman Empire in the II century AD
- - The territories annexed temporary between 9 BC - 117 AD
- - The territories of the client kingdoms, some of them (e.g. Armenia) annexed temporary

Europa

Рох Romanorum

- ✓ Сінтэз варвараў і мясцовага рымскага і араманенага насельніцтва, уплыў рымскіх законаў, культуры на варвараў.
- ✓ Распаўсюд хрысціянства, як афіцыйнай рэлігіі яшчэ ў Рымскай Імперыі.
- ✓ Письмовая мова – лацінская.
- ✓ Перанос традыцыі Імперыі на новыя варварскія дзяржавы.

Рох Barbarorum

- ✓ Самастойнае развіццё рэгіёнаў, без прамога рымскага ўплыву.
- ✓ Доўгае захаванне традыцыйнай рэлігіі.
- ✓ Доўгая адсутнасць пісьмовых моваў, стварэнне ўласных пісьмовых моваў (стараскандынаўская, стараславянская і г.д.).
- ✓ Доўгае захаванне варварскіх рысаў у дзяржаўных і сацыяльных інстытутах.

Род

Род

ПЛЕМЯ

Род

Род

Сям'я

Сям'я

Сям'я

Сям'я

Сям'я

Сям'я

ГАСПАДАР – вольны чалавек, кіраўнік сям'і, асноўны элемент традыцыйнага грамадства

Крытэры:

- валоданне зямлёй;
- удзел у народных сходах;
- удзел у ваенных паходах;

+ сваякі гаспадара,
што жывуць у яго
сядзібе

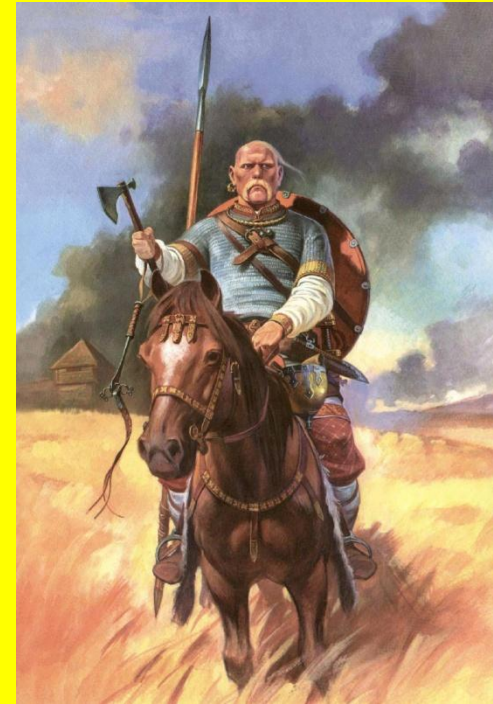
Залежныя і паўзалежныя асобы

ПРАВАДЫР

- ▣ Вызначайся паводле нараджэння
- ▣ Аўтарытэт засноўваўся на традыцыйным родавых законах, веры ў надзвычайныя здольнасці і якасці
- ▣ Улада распаўсюджвалася паводле сямейна-родавага прынцыпу

КНЯЗЬ

- ▣ Вызначайся паводле здольнасцяў
- ▣ Аўтарытэт засноўваўся на ваеннай сіле, персанальных якасцях лідэра
- ▣ Улада распаўсюджвалася паводле групавога, пазней – тэрытарыяльнага прынцыпу

Перыяд VII – пачатку IX стст. ў Паўночнай Еўропе вызначаецца як “Эпоха вікінгаў” (Vikindtid).

Слова “вікінг” азначала і чалавека і падарожжа ў іншыя землі. Самі ўдзельнікі вядомыя пад назвамі “нарманы”, “варагі”, “варангі” і іншыя.

РУСЬ – яшчэ адна
ўсходнееўрапейская назва
нарманаў.

Слова паходзіць ад фінскага **ruotsi**
– “грабцы”. Скандынаўская
дружина складала экіпаж дракару,
усе дружиннікі сядзелі на вёслах,
што было адзнакай іх статусу
вольных паўнапраўных людзей.

На ўсходзе вікінгаў цікавілі:

- гандлёвыя шляхі ў Візантыю,
Персію і Арабскія краіны;
- тавары для продажу на ўсходніх
рынках: футра, рабы, мёд, воск і
інш.

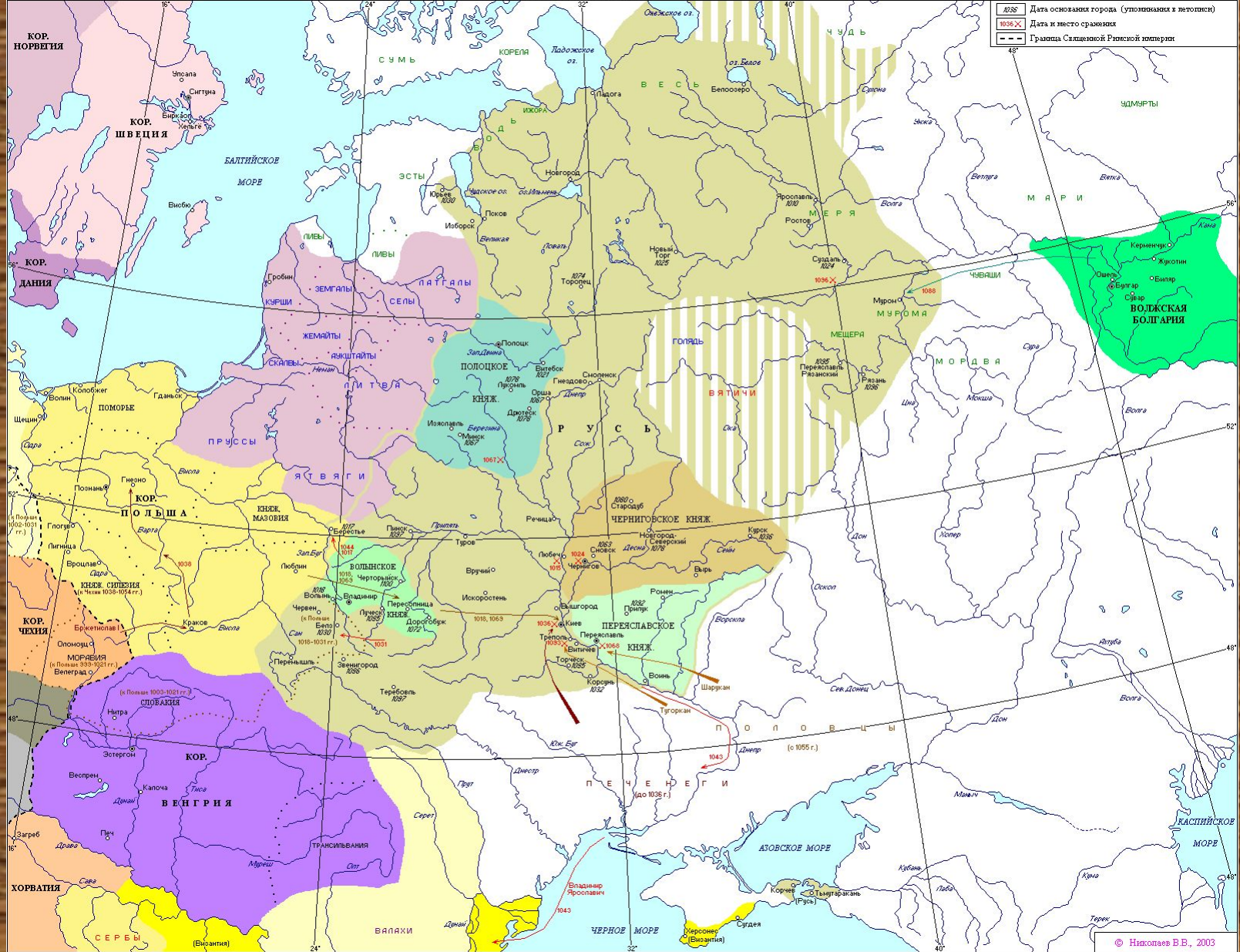
Ад назвы ваенна-служылай эліты
паходзіць назва
ўсходнееўрапейскага рэгіёну –
Русь.

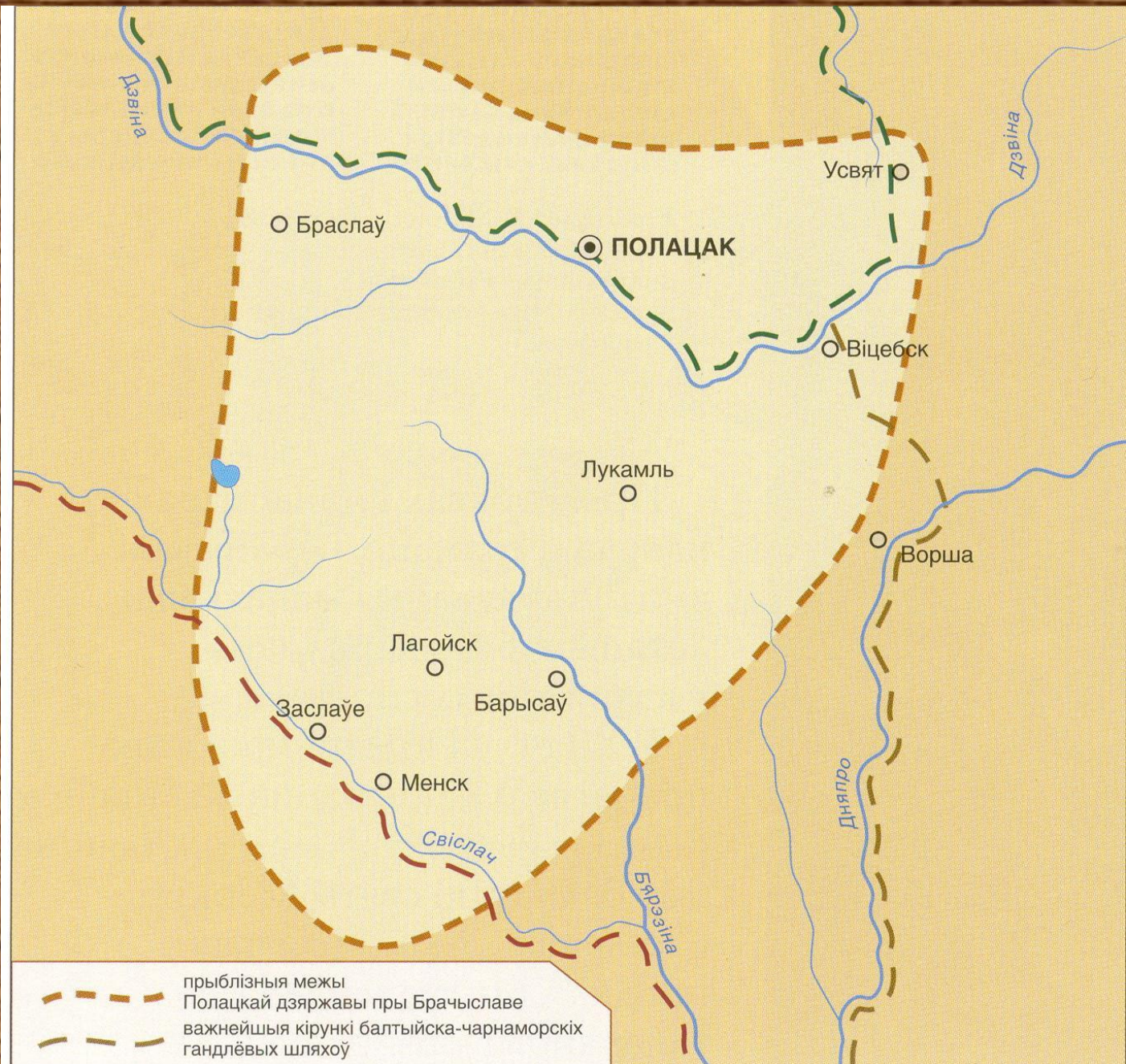

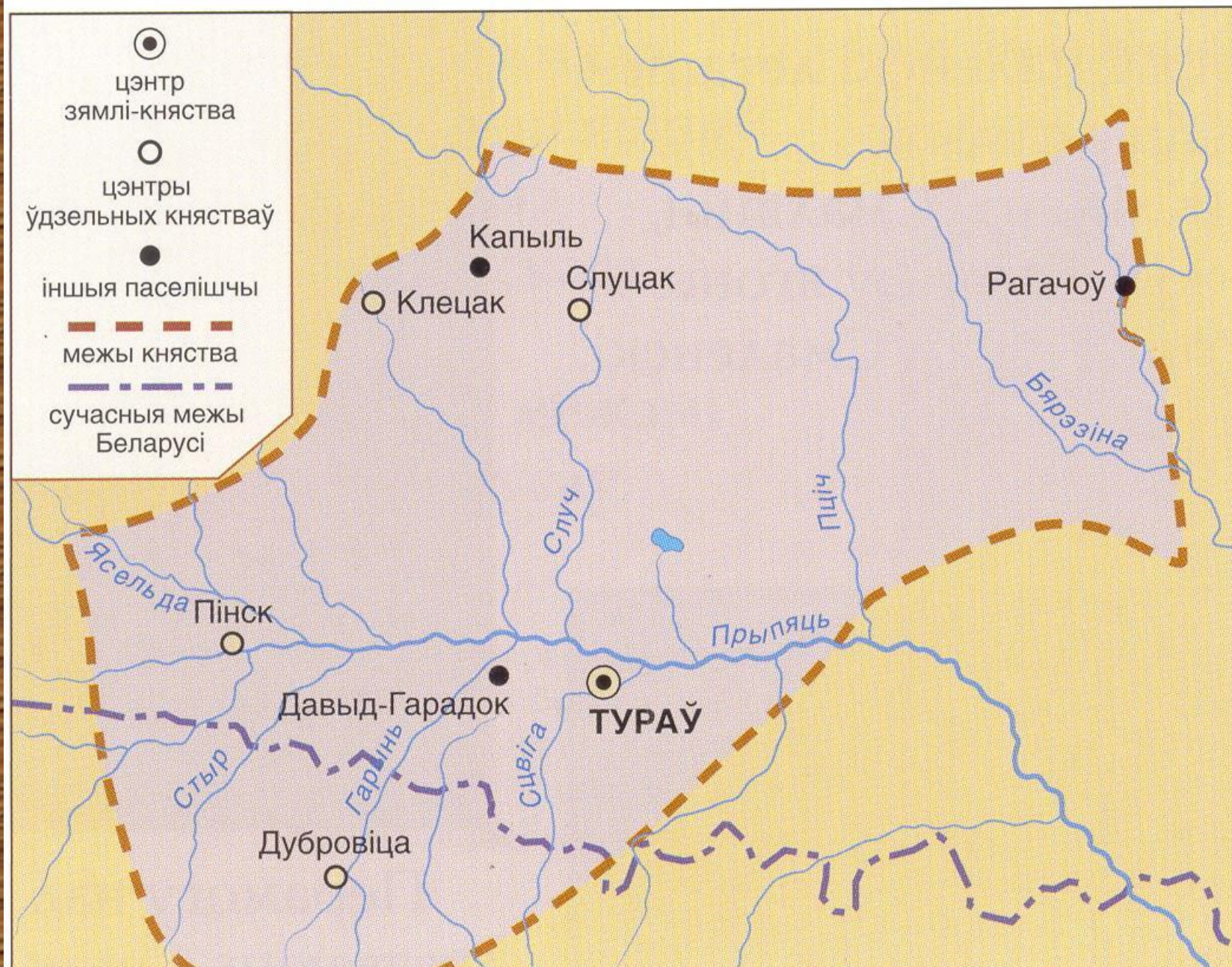

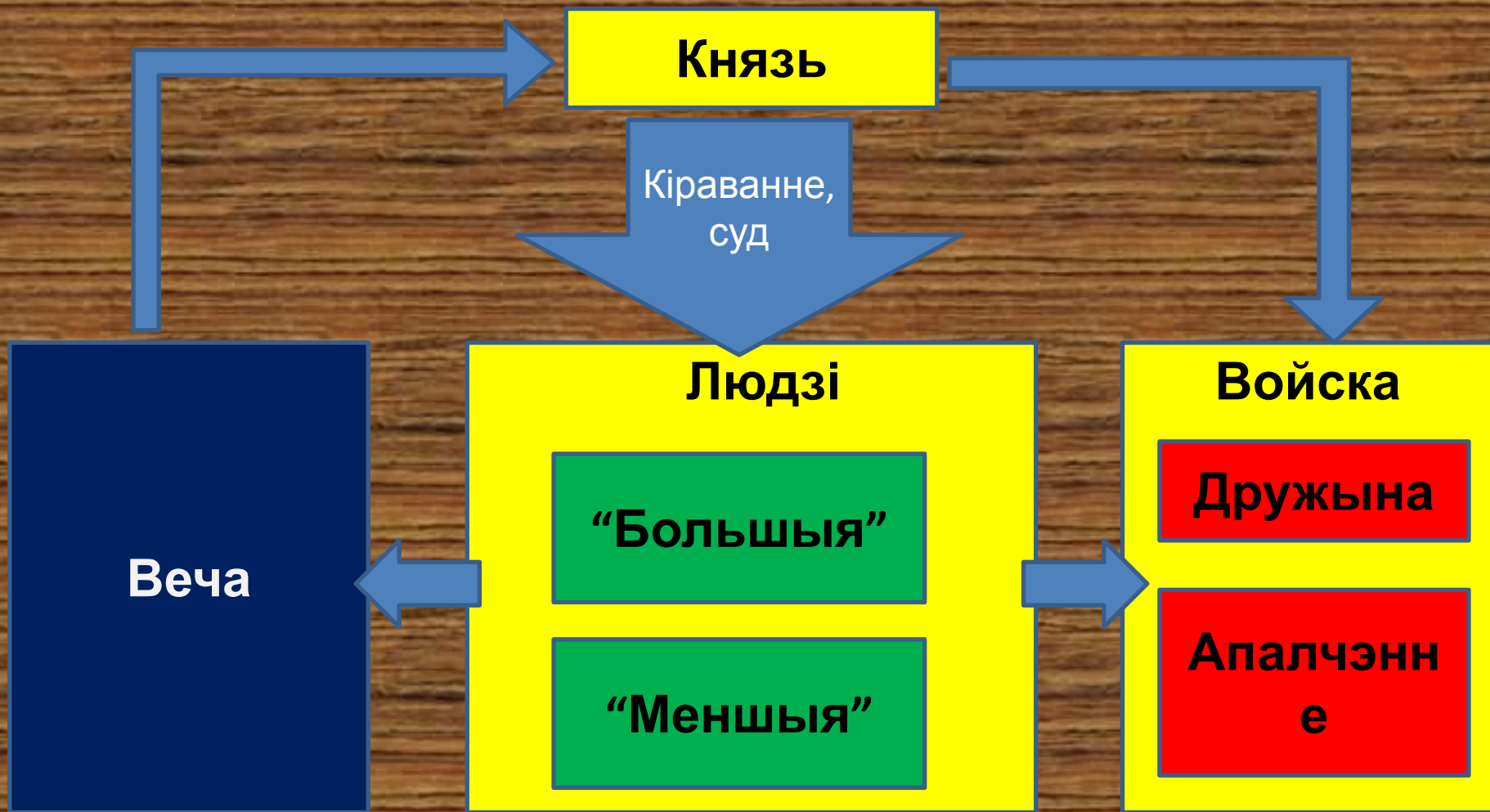
Johnson's Normans

ВОСТОЧНАЯ ЕВРОПА в XI в.

**Несвабодныя людзі знаходзяцца па-за
грамадствам**

Князь

**Малодшая
дружына**

Баярын

**Малодшая
дружына**

Баярын

**Малодшая
дружына**

**Патрыярх
Канстанцінопальскі**

```
graph TD; A[Патрыярх Канстанцінопальскі] --> B[Мітрапаліт Кіеўскі і ўсёй Русі]; B --> C[Епіскапы]; C --> D[Епіскап Полацкі]; C --> E[Епіскап Тураўскі]; C --> F[Епіскап Смаленскі];
```

Мітрапаліт Кіеўскі і ўсёй Русі

Епіскапы

**Епіскап
Полацкі**

**Епіскап
Тураўскі**

**Епіскап
Смаленскі**

988 – хрышчэнне Русі паводле ўсходняга абраду

Пачатак IX ст. – спроба хрышчэння Тураўскага княства паводле заходняга абраду

1054 – “Вялікая Схізма” – раскол царквы на рыма-каталіцкую і грэка-праваслаўную